

ST. — NO. 1549 Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1893.

CHICAGO, ILL., 19. MAJA (May 19) 1937.

Published Weekly at 2301 S. Lawndale Ave. LETO—VOL. XXXII.

BOJ MED A.F.L. IN CIO OGRAŽA PRIDOBITVE UNIJ

JOHN L. LEWIS PRAVI, DA JE
TO KAR POČNE WM. GREEN,
IZDAJSTVO NAD DELAVSTVOM

Izklučevanje in suspendiranje unij CIO
iz centralnih organizacij

Neuspešni poskusi za poravnava spor. — Proces
v novo orientiranje ameriškega delavstva

SEDANJA borba za prvenstvo med Ameriško delavsko federacijo in odborom za industrialno organizacijo je zgodovinske važnosti ne samo za bodočnost unij kot takih, ampak vsega ameriškega delavskega gibanja. Glavna odgovornost za današnji konflikt leži na ramah eksekutivne A. F. of L., ker ni hotela pričeti izvrševati sklep predanske konvencije za organiziranje delavcev v masnih industrijah. John L. Lewis je zmanj argumentiral, da je to naloga, ki se je ne sme zanemariti. Ko je uvidel, da AFL pod sedanjim vodstvom ne bo storila nicesar izdatnega, je resigniral iz eksekutive federacije in ustavil s sodelovanjem voditeljev desetih unij odbor za industrialno organizacijo. Za organizatorično kampanjo so mu dale pridružene unije na razpolago pol milijona dolarjev in z delom je takoj pričel. Tedaj je postala tudi eksekutiva AFL pozorna in pričela s kampanjo za strokovne unije v vseh obratih, v katerih se je odločil CIO za zgraditev industrialnih unij. Ob enem je izposlovala, da je bil v kongresu predložen osnutek za zakon, ki bi določal, da morajo delavci glasovati po poklicih — to je, mašinisti zase, električarji zase, navadni delavci zase, v pravljaju, katera unija jih naj zastopa pri kolektivnih pogajanjih s kompanijami. S tem je hotela federacija s pomočjo postave zavarovati strokovne unije in zadati industrialnemu unionizmu tolkaen udarec, da se bi ne mogel odpomoći.

Zamah unij CIO

Ampak stvar ni bila tako enostavna. CIO je dobil med delavstvom veliko večjo oporo, kot pa je bilo ljubo starim konservativnim vodjem strokovnih unij. Uniji jeklarskih in avtov delavcev sta se razvili v največje izmed ameriških delavskih organizacij. Ojačale so se vse druge unije CIO. Tudi iz urada A. F. of L. poročajo, da so njene unije dobine par sto tisoč novih članov.

Ako bi mogle obe ti skupini delati skupno, ne bi bilo dolgo, ko bi enotna organizacija štela deset milijonov članov. Ampak namesto enotnosti se je treba sprizniziti z dejstvom, da gre vsaka svojo pot. Ena se drži starih metod in forme, druga privzame spremembe v industriji, v političnem in ekonomskem življenju, in uči, da se mora delavstvo organizirati v soglasju s tem spremembami, kakor so se organizirali tudi delodajalci. Stara AFL še zmerom zastopa nestrankarstvo v politiki, druga pa se pripravlja za svojo politično akcijo in je že v zadnji kampanji posegla v politiko kot organizirana skupina.

Sporazum zdaj nemogoč

Ker je sporazum torej nemogoč, se nesoglasja med njima večajo. Mnogim lokalnim unijam je AFL vzelza čarterje, če, da pomagajo s svojimi aktivnostmi CIO, ne pa AFL. Na olnjih poljih je AFL pričela v boju proti CIO z dualno unijo in ustavila jo je tudi v tekstilni in več drugih industrijah. Unija progresivnih rudarjev v Illinoisu je bila povabljena v AFL. V Chi-cagu je bila izključena iz AFL unija učiteljev za odražene in unija klerkov. V slednji so organizirani tudi pisarniški nameščenci SNPJ.

V raznih stavkah pod vodstvom CIO so člani AFL ostali na delu in v nekaterih slučajih je poslala na mesta stavkarjev svoje člane, če, da stavki nasprotnih unij ne priznava.

Stavkaštvo unije proti uniji

John L. Lewis je v svojem govoru na konvenciji ILGWU v Atlantic Cityju označil te aktivnosti AFL za pomoč korporacijam, o Wm. Greenu pa je dejal, da je to, kar počne on in nje-

NEMCIJA GRADI NOVE ZRAKOPLOVE

Unicenje velikega zrakoplova "Hindenburg", v katerem je izgubilo življenje 39 oseb, ni oplasilo Nemčije in oblublja zgraditi namesto prejšnje zrakoplove, ki je bila ponos nemške tehnike, nov zrakoplov. Enega ima že v gradnji, za drugega pa delajo načrte. Na sliki je "Hindenburg" nad Bostonom na poslednji vožnji v Lakehurst, N. J., kjer ga je pokončala eksplozija plina in požar.

gova eksekutiva izdajstvo nad ameriškim delavstvom. Opisoval je, kako je Green skušal preprečiti poravnava stavke avtov delavcev pri General Motors in zahteval od governerja Murphyja, da ne sme dovoliti nikakega sporazuma med stavkarji in korporacijo General Motors brez priznanja njegovih strokovnih unij.

Precejsja frakcija na tej konvenciji je zagovarjala predlog, da se imenuje poseben odbor, čigar naloga bi bila konferirati z eksekutivo AFL in s CIO za spravo. Ko je Lewis končal svoj govor, je namero opustila in David Dubinsky je Lewisu zagotovil, da ILGWU ostane v CIO.

Formiranje nove unajske zveze

Ker so bile razne "Lewisove" unije izključene iz okrajnih in državnih federacij, so pričele ustanavljati svoje. Tudi nekaj predsednikov in drugih odbornikov okrajnih in državnih delavskih federacij je bilo izključenih, ker so s podpiranjem CIO prelomili zavezo, da bodo zvesti le AFL. Vsi ti hočejo, da se CIO reorganira po državah, v okrajih in v splošnem, v zvezni uniji, kajti sedanja CIO je bila ustanovljena z edinim namenom, da organizira delavce v masnih industrijah. Taktika AFL pa jih je primoral, da se združijo v svojo zvezo.

Nalogi, ki jo nekdo mora izvršiti

Pisati o teh bojih za nas ni razveseljivo. Vsak zaveden delavec bi pač rašči solidarno kakor pa razkosano delavsko gibanje. Ampak boj je tu in nastal je vsled fundamentalnih vzrokov. Ker AFL v kritičnem momentu ni razumela svoje zgodovinske naloge, so se je lotili drugi proti njeni volji in izvršili jo bodo po mnogih težkočah, prej ali slej. Ta naloga pomeni organizirati dvajset milijonov ameriških delavcev v industrialne unije in za delavsko politično akcijo.

Del Irske noče "svobode"

Katoliška akcija v Ameriki v pomoč španskemu fašizmu

Katoliški veljaki v Zed. državah ne vodijo samo propagande v prid fašizmu v Španiji, ampak ga tudi finančno podpirajo. Autoritativna katoliška revija Commonweal je posvetila eno izdajo popolnemu španskemu fašizmu in njeni zgraja nad ameriškim časopisjem, če, da piše gibanju španskih fašistov krivčno, dokim poveljuje "rdečkarske mesarje".

Isti urednik je eden vodilnih članov fašističnega odbora za pomoč Španiji (American Committee for Spanish Relief). Nadel si je torej slično ime kakov odbor, ki je bil ustanovljen, da pomaga finančno in s potrebitinami Španskim lojalistom.

"Ameriški odbor za pomoč Španiji" pravi, da je "nepolitičen" in "nepristranski". Kako "nepristranski" je ta odbor, je dokaz omenjeni Williams in na blagajnik odbora Ogden H. Hammond, ki je izjavil: "Moje simpatije se z generalom Francom." Pod Hamondovim in Williamsovim vodstvom je bila organizirana akcija za zbiranje fonda pol milijona dolarjev, ki se ga bo porabilo v pomoč tistem delu Španije, ki so ga okupirali fašisti. Sklicevala sta tudi velik shod v New Yorku, na katerem so katoliški politiki udrihali po "barbarskih marksistih" in hvallili rebelle, ki se bore "za vero in civilizacijo".

Po kinku "nepristransosti" se je omenjeni "ameriški" odbor za pomoč Španiji obrnil

na vse ameriške bogataše za gmočno pomoč in je verjetno, da bo s temi metodami nabral več kot pol milijona dolarjev. Predsednik odbora Basil Harris je na shodu v dvoranji Carnegie v New Yorku nakolekal pet tisoč dolarjev za generala Franca. Prispevale so jih katoliške organizacije in posamezniki.

Na vseh shodih in listih priovedujejo, kako brutalno more "rdečkarji" uboge duhovnike in nune, ceprav jih je izporočil v dnevnični časopisu znano, da so fašisti pomorli s svojimi aeroplani že tisoče in tisoče katoliških mož in žen ter njihovih otrok. Katoliške Baske koljeno fašisti vse od kraja, zato ker branijo svobodo svoje avtonomne dežele.

Pogodba med Italijo in Jugoslavijo resno skalila "evropsko ravnotežje"

Jugoslavija se uradno odpovedala pravici do Julisce Krajine, Reke in drugim jugoslovanskim krajem, ki jih ji je vzela Italija z nasiljem

Jugoslavija je bila do nedavno smatrana za najopasnejšo nasprotnico Mussolinijeve Italije. Ne zato, ker je to hotela, ampak ker je to Mussolini v to primoral! Njegovo časopisje je zmerjalo Srbe, da so barbari in sposobni le za svinske pastirje. Mussolini ni prav ni skrival, da je njegov cilj osvojiti Dalmacijo in pretežni del Slovenije. Hrvatski, kolikor si je ne bi osvojil, je obljubil dati 'neodvisnost'. V ta namen je vlada v Rimu izdala že mnogo milijonov lir za gojitev hrvatskega separatističnega gibanja.

Kar iznenada pa je pred nekaj tedni sinila v svet vest, da se je Mussolini v svoji politiki z ozirom na odnosaje z Jugoslavijo premislil ter začel napram nji namesto sovražne posvet prialjko politiko. V Beograd je postal svojega "kronprince" (zeta) grofa Ciano, ki je odtrgal Jugoslavijo od Čehoslovake in Francije ter jo pritaknil na os Rim-Berlin.

Ker ima Jugoslavija tako strategično lego, dalje, ker je njena armada ena najboljših v Evropi, in ker poseduje Jugoslavija naravna bogastva ter zelo rodovitna polja, je sporazum med Beogradom in Rimom vzbudil v evropski javnosti ne samo senzacijo, ampak tudi vprašanje, kaj lahko pomeni v različnih okoliščinah, v

kakršnih se razne dežele osredotočujejo druga napram drugi. Ali se je Jugoslavija docela odvrnila od Čehoslovake in Francije ter se nagnila k Mussolini in Hitlerju? Ako se je, ali je s tem kaj pridobila? Ali je postala njena vlada plen in trig. Vse to in še marsikaj drugega je vpraševalo posebno ljudstvo Jugoslavije, toda prava odgovora ni zvedelo, ker je cenzura v tej balkanski deželi tako stroga, kakor malo kje na svetu.

Kaj pravzaprav uključuje pogodba med Mussolinijem in Beogradom?

Sedanje meje vzajemno za-jamčene

Ena najvažnejših določb v dogovoru med njima je vzajemno jamčenje sedanjih mej. To pomeni, da se je Jugoslavija odpovedala Reki, ki je po vseh naravnih zakonih njenou pristanišču, dalje, da se je odpovedala vsemu jugoslovenskemu Primorju, mestu Zadru itd., v zameno pa je Mussolini obljubil, da bodo smeli Jugoslaveni v Italiji v bodoče morebiti v svojem jeziku... Ampak te obljube NI V POGODBI, pač pa je bila dana USTREMO. Časopisje v Italiji je nini omenilo, dočim jo je vladala v Beogradu na vsa usta nagašala, zato, da ZAKRIJE svoje IZDAJSTVO, ali bolje, svoj skok v Mussolinijev na-

roče. Istra, Gorica, Trst, Reka, Zader, Vipava, Postojna, Idrija itd, so zdaj ITALIJANSKE krajine tudi kar se URADNEGA stališča Jugoslavije tiče. Beograd je pogodbo slovensko podpisal in obljubil ne samo spoštovati ampak tudi vzajemno braniti sedanje meje med Italijo in Jugoslavijo, ako potrebno. Če pride Italija v spor s kako drugo deželo glede svojih mej, ali Jugoslavija glede svojih, sta se v pogodbi obvezale, da bosta druga drugo obvestile o vseh takih nesoglasijah, zato da bosta potem toliko laglje skupno branile svoje "skupne" interese.

Vse točke v prilog "dučeja"

Ta točka je torej popolnoma MUSSOLINIJEVA pridobitev.

V sedanji vladi je zastopan slovenski klerikalizem s svojim glavnim predstavnikom dr. Antonom Korošcem, ki je posmagal v sklepanju zveze z Mussolinijem, je pa dvomljivo, če njegovi pristaši na Slovenskem soglašajo z njegovim IZDAJSTVOM. Ko so hoteli demonstrirati proti, jih je njegova (dr. Koroščeva) žandarmija razgnala še predno so se mogli organizirati. Sicer pa, kaj slovenski katoličani sploh hočejo drugega, ko jim je venadar Mussolini obljubil, da bodo njihovi rojaki v Julijski (Nadaljevanje na 2. strani.)

DEMONSTRACIJE JUGOSLOVANSKEGA DELAVSTVA ZA SOLIDARNOST S ČEHOSLOVAŠKO REPUBLIKO

Delavstvo v Jugoslaviji je socialistično, kakor je bilo pred diktaturo. V Sloveniji je to očitno izkazalo ob priliki šestega rednega kongresa Zveze ruderjev Jugoslavije, na katerem je bil najznamenitejši gost socialist Karl Brožík, predsednik unije premogarjev v Čehoslovaki in podpredsednik internacionalne unije ruderjev. On je eden najspomembnejših unijskih vodij, znan v mednarodnem delavskem gibanju kot malokdo, in slovenski delavci so njegovo prisotnost na zboru v Celju izrabili do najvišje moči mere. Vlad je v Beogradu bil ljubo, da se je Karl Brožík odzval, toda kako bi izgledalo, če bi mu vstop prepo-

dala! Tega si ni upala, kajti tak čin bi jo v očeh svetovne javnosti še bolj prikazal za zavzemo Mussolinijeve Italije!

Kongres Zveze ruderjev Jugoslavije je bil resnično delavski kongres — to se pravi, načelno povsem drugačen, kot pa so konvencije ameriških unij, kjer se govori le o službah in pa o zvišanju plače kak kvalitet na dan in o skrajšanju delavnika. Ta kongres ruderjev Jugoslavije je bil ob enem socialistični manifestaciji v najpopolnejšem pomenu te ozname.

Karl Brožík se je oglašil tudi v Mariboru, v Trbovljah in v par drugih krajih. Povsod ga je sprejelo tisoč delavcev, ki so na ta način povedali režimu v Beogradu, da so socialisti in da to tudi ostanejo, pa če se režim v Beogradu še takrat v naporih, da zatre delavsko gibanje. Dosegel je baš obratno. Diktatura, ki je na krmilju Jugoslavije, je v socialnom oziru ena najslabših in najbolj ignorantnih izmed vseh fašističnih in napol fašističnih diktatur, kar jih danes po-

znamo.

RESNICA, KI JO JE VREDNO VPOŠTEVATI

Skoro vse ameriško časopisje posedujejo milijonarji. Urejevano je njim v korist. Milijone delavcev v tej deželi ne čita drugega kot kapitalistične liste. Ker poslušajo samo eno plat zvona, ne vedo, da so zavedeni in da pljujejo v lastno skledo.

Delavski listi v teh razmerah s kapitalističnimi ne morejo tekmovati. Ampak so več kakor vredni, da jih delavci naročajo in čitajo, kajti brez delavskega tiska ne bo delavske fronte in ne trajnih delavskih zmag.

Eden izmed listov, ki je delavstvu vseskozi zvest in njegovo bojevno glasilo, je "PROLETAREC". Če bi naši ljudje to resnico boljše zapopadli kot jo, bi bil "Proletarec" najbolj razširjen slovenski list.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

CHICAGO, ILL.

2301 S. Lawndale Ave.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Fordova agitacija Ravnatelji korporacij z vsemi nezadovoljni

Henry Ford je za svojih 140,000 delavcev v velikih skrbih. Obvaroval bi jih rad unije. "Ce se organizirate, bo unija imela monopol nad vašimi službami. Plačevati boste moralni članarino, zato da bo nekaj odbornikov živel v udobju, vi pa ne samo da ne boste imeli od tega nobene koristi, ampak le škodo od unije." Monopol nad industrijo je kvaren ljudstvu, pravi Ford, in prav tako kvaren je po njegovem mnenju monopol unije nad delavci.

Vzlic temu pristopajo v unijo tudi delavci v Fordovih tovarnah. Nedvomno jih je s svojo propagando pridobil proti organizaciji precejšnje število, toda tudi organizatorji ne drže križem rok in organizirani Fordovi delavci jim pridno pomagajo.

Ford ni edini, ki bi rad svoje delavce otel pred "unijsko nevarnostjo". V jeklarski industriji deluje stotine kompanijskih agentov, ki pod masko prijateljstva do delavcev trošijo razne unije kvarne govorice, ali pa v oviro pravi uniji ustanavljajo takozvane "neodvisne unije". Pred Lal Follettevo preiskovalno komisijo se je odkrilo veliko trikov, s kakršnimi kompanijski prodanci demoralizirajo delavce, da jih napravijo nesposobne za organiziranje v pošteni uniji.

Kampanja za organiziranje delavcev v masnih industrijih bo v teh okoliščinah vzel zelo dolgo, predno se jih vzgoji za unijo.

Le zavedno, inteligentno delavstvo je v stanju jačati svojo organizacijo in jo varovati pred zavajalcem in raketirji. Unija je delavcem v korist, kajti ako jem ne bi bila, bi korporacije ne trošile stotisočakov v propagandi proti nji.

Diplomat, ki je preveč govoril

Ameriški poslanik William E. Dodd je slab diplomat, ker govoriti česar ne bi smel in pa ker je misil, da se resnico lahko pove. Svojim demokratskim kolegom je namreč pisal, da naj podpirajo Rooseveltovo program, namesto da ga sabotirajo, kajti v Zed. državah je fašistična nevarnost večja, kajti si predstavlja. Če ne bi bil napisal nič drugega, bi mu v kongresu še ne zamerili kdo ve koliko, razjezik pa jih je, ker je ob enem napisal, da so nekateri multimilijonarji pripravljeni potrošiti magari milijard dolarjev, da si izvojujejo fašistično diktaturo. Naravno, da se vsled tega zameril ne samo svojim nedemokratičnim demokratom, ampak tudi milijonarjem. Zahtevali so, da naj pride na dan z imeni, česar ni hotel storiti, ker pač nima dokazov črno na belem. Noben kapitalist ne bo odprt izjavil, da je za fašistično diktaturo in strmoglavljenje demokratične vlade, pač fašistično gibanje še tako podpira.

Kjer vladajo diktatorji, nima ljudstvo nobene besede. Diktator v svoji silni domisljavnosti lahko počenja kar hoče in milijoni ljudstva ga morajo poslušati. Nismo nobeni prijatelji kronanj in takih cirkusov, za katere mora delovno ljudstvo plačevati in od katerih nima nobenih koristi, ampak ta Mussolinijev bojkot je nov dokaz, kako daleč lahko sega prednost brutalnega fašizma v vseh panogah življenja.

ZADRUŽNIŠTVO V SLOVENIJI IN DRUGOD V JUGOSLAVIJI

Jugoslavija ima za reguliranje zadružništva zelo konfuzne in neenake zakone. Šestnajst let se zadruge prizadevalo, da bi vladu predložila zakon, ki bi bil zadragam v korist, ne v oviro, in ki bi bil veljavlen za vso državo. Končno je obljubila, da to storiti. Doslej so bili privatni interesu vedno v stanju zavlačevati rešitev vprašanja zadružništva in razvoj zadružev, ampak na vse večne čase to ni moglo trajati. Z ozirom na novi zakon je "Delavska Politika" priobčila o zadruge slediči članek:

"Naše delavsko zadružništvo je po velikanski vescini organizirano v Zvezni gospodarskih zadruge za Jugoslavijo v Ljubljani, ki je zbrala doslej v svojem členstvu 104 zadruge. Večina teh zadruge se nahaja v Dravski banovini (Sloveniji), vendar ima Zveza v svojem članstvu zadruge tudi v Savski banovini, Beogradu, Tislicu, Sarajevu, Splitu itd. Razvoj pokazuje lep napredek. Resnica, da kriza ni prizanesla našemu zadružništvu in da je lahko rečemo, ponokad zadeva še ostreje kakor privatna pridobitna podjetja, katerim ni treba polagati javnih računov. Saj je notorično, da se davčine v kritičnih letih niso znižale, ampak raje povišale in da je vso davčno, trošarsko in takson obremenitev posteno moralno prenesti predvsem zadruga veliko bolj kot katerokoli privatno podjetje.

Delavci so se pri naši Zvezni organizirali zlasti v dveh pravilih: to je v konzumih in produktivnih zadružah. Ugodnosti za delavca-člana so v obeh slučajih popolnoma jasne. Da si naše konzumno zadružništvo še ni tako močno, da bi moglo samo z uspehom zniževati cene za konzumenta, je vendar skoraj povsod, zlasti pa po delži preprečilo, da se cene niso prekomerno povišale. Produktivno zadružništvo, v katerem opazujemo, kako solidne in lepo se razvijajoče zadruge, pa je marsikakemu delavcu dalo in mu še daje kruh, ki bi ga vsled današnje brezpostnosti zastoril iskal pri privatnem kapitalistu. Pa tudi ostale panoage zadružništva so v naši Zvezni zastopane. Posebej moramo poudariti kreditne zadruge, izmed katerih so se nekatere že

"Duče" bojkotiral kronanje

Benito Mussolini se je silno razsrdil nad Anglijo, in sicer tako, da je svojemu časopisu prepovedal omeniti cirkusko kronanje angleškega kralja Jurija VI. z več ko eno vrstico. Baje so Benita razjarili angleški listi in angleška vlada same, ker je dovolila, da je angleško časopisje svobodno pisalo o sramotnih in strahovitih porazih italijanske armade na Španskem. Angleški listi so primerjali ta zgodovinski poraz groznejšim porazu italijanske armade v svetovni vojni pri Kobaridu in pa porazu pri Adovi v Abesiniji pred štiridesetimi leti. Obenem je "duče" prepovedal vhod vsem angleškim listom, razen trem, in pozval je iz Anglike vse italijanske poročevalce.

Kjer vladajo diktatorji, nima ljudstvo nobene besede. Diktator v svoji silni domisljavnosti lahko počenja kar hoče in milijoni ljudstva ga morajo poslušati. Nismo nobeni prijatelji kronanj in takih cirkusov, za katere mora delovno ljudstvo plačevati in od katerih nima nobenih koristi, ampak ta Mussolinijev bojkot je nov dokaz, kako daleč lahko sega prednost brutalnega fašizma v vseh panogah življenja.

Stavke na Japonskem

Na Japonskem se je prošle nedelje dogodilo veliko stavk in kapitalistično časopisje je zahtevalo, da se stavkovni epidemiji storji konec. Veliko organizatorjev je bilo aretiranih. V zatiranju stavki ni med kapitalizmom ene in druge dežele nobene razlike.

Organizatorji CIO na delu

Salem, O. — Javnosti želim sporočiti, da so tudi v našem mestu prišli organizatorji CIO, da organizirajo neorganizirane delavce. V ta namen so sklicali sejo ali shod in od začetka je zelo slabo izgledalo, ker se delaveci niso hoteli vpisati v unijo. V tukajšnji tovarni Mulline Corp. izdelujejo avtne pritikline. Zaposleni so delaveci raznih narodnosti. Slovencev je le kakih pet. Že tri tedne se stavnene, tiskovne in druge zadruge, katerih vsaka izpoljuje v delavskem pokretu naloge v svojem delokrogu.

Res je, da je delavsko zadružništvo v nedavni preteklosti doživel par bridičnih sklic, zlasti ko je moralno likvidirati "Konsumno društvo za Slovenijo" in da je v zelal kriza eno ali drugo zadružo, ki je bila grajena na prethribnih temeljih; vendar vse to ne more vzetti poguma onim zavednim delavskim zadružarjem, ki veste v nesobično vrše tih do zboljšanje položaja in končno osamosvojitev delavskega razreda na gospodarskem polju. Saj je namen zadružništva čist in idealen ter ni usmerjen na doseganje dobicke, ampak le na jačanje gospodarskih koristi — njegovih članov.

To je kolektivizacija ideje, pa tudi kolektivizacija kapitala od spodaj navzgor.

16 let se je zadružništvo bilo za enotni zadružni zakon. Skupni napor izgleda, da bodo rodili sedaj uspeh in se bodo enkrat vsaj pravni odnosa v zadružništvu normalizirali. Treba pa bo, da se nadaljujejo naporji tudi z gospodarsko poboljšanje zadružništva, ki si bo sčasoma priborilo v državi tisti položaj, ki mu po njegovih nesobičnih idejih gre. Trdno verujemo, da bo tudi ta faza zadružne borbe enkrat uspešno zaključena."

Lepo priznanje Majskemu Glasu

Springfield, Ill. — Z veseljem moram zapisati, da revija Majski Glas, ki smo jo dobili pred par tedni, nadkriljuje marsikatero-delavsko-publikacijo tako po vsebinu čista kakor po svojih lepih ilustracijah. Kar se tiče članstva društva št. 47 SNPJ, je tudi treba priznati, da so segli po Majskemu Glasu tudi mnogi taki člani, ki sicer niso naši pristaši. To je vsekakor dobro znamenje za naš delavski naprek!

Nemško "pagansko gibanje" priznano za vero

Nemška vlada je priznala nacionalsko pagansko gibanje — ki se razvija v nemško nacijsko vero, za enakopravno religijo z drugimi verami.

Pogodba med Italijo in Jugoslavijo resno skalila "evropsko ravnotežje"

(Nadaljevanje na 2. strani.)

krajini lahko "molili v slovenskem jeziku"!

Značilna točka v pogodbi je, da se obe deželi zavezujeta ne samo spoštovati, ampak tudi vzajemno braniti meje druga drugi.

V slučaju, da se Anglia in Francija zapleteta v vojno z Italijo, bo moralna Jugoslavija BRANITI Mussoliniju,

kar pa vzde pogodbi ni verjetno raditega, ker ne Slovenci, ne Hrvati, ne Bokani hoteli tvegati.

Nova pogodba povečava tudi kvoto jugoslovanskega uvoza v Italijo. To je gospodarska pridobitev za Jugoslavijo — toda samo na papirju, kajti pogodba določa, da se uvoz v Italijo poveča NA UPANJE, za risiko pa jamči — **jugoslovenska vlada**, z drugimi besedami, jugoslovansko ljudstvo!

Trgovci bodo prodajali Italijesi, premog itd., ne da bi jim

ta plačala za naročeno blago v gotovini. Zato ga jim bo plačala jugoslovenska vlada, tej pa

Italija odpelačevala v obrokih...

Tudi v tem oziru je samo Italija na dobičku, Jugoslavija pa na škodi toliko bolj radi tega, ker bo s svojimi finančnimi in s svojimi surovinami POMAGALA hote ali nehoti jacati italijanski imperializem!

Tudi Hitlerjevi diplomati so v prošlih mesecih prihajali na posete v Beograd in tudi njim se je posrečilo skleniti trgovsko pogodbo, od katere ima SAMO Nemčija koristi!

Beogradska nesposobnost

Ako bi bila jugoslovanska vlada pametna, bi se oslonila na Prago, Pariz in Moskvo. Namesto tega pa je češki obrnil hrbit. Zdaj ima Hitler toliko boljšo priliko, da jo nemoteno napade. Rusije Jugoslavija še zdaj ni priznala.

Dr. Maček je v imenu Hrvatov izjavil, da jih nova pogodba v Italijo ne veže, ker niso imeli pri sklepanju prav nikake besede. Ampak dr. Maček ji vzdile temu ni nevaren. Resen nasprotnik izdajalski politiki sedanjega jugoslovanskega režima je edino le delavski razred. Vlada to ve, zato ga prega

janja pod pretvezo vojne zoper "komunizem". Ampak bitko bo izgubila, ker s tako politiko ne bo dobila med ljudstvom nikake izdatne opore.

KONVENCIJA SNPJ

Društvo "Francisco Ferrer" se je pritožilo proti klubu št. 1 JSZ radi jednotine dvorane

Že sta v imenu društva podpisala M. J. Turk kot predsednik in Victor Zupančič kot tajnik. Klub št. 1 je najemal dvorano SNPJ za zabavo na Silvestrov večer še v starem poslopju in potem vsa naslednja leta. Prejšnji hišnik jo je parkrat oddal drugim in iz tega je nastala afera, s katero se je počela seja glavnega odbora dvorata v konvenciji. Obe avto-

riteti sta izjavile, da je klub do dvorane na omenjeni večer moralno upravičen, ker jo je pri vti nato stalno najemal. Lani je klub št. 1 plačal za dvorano SNPJ \$250 najemne ali več kot katerakoli druga slovenska organizacija. V zadnjih šestih letih je plačal klub št. 1 za dvorano SNPJ \$1,665.50 najemne. To je najkrajša lepa vsota v društvu bi lahko upoštevalo. Za oglašanje v "Prospektu", v sredini izdajah, mora klub št. 1 plačevati 50c od palca več kakor društva. Tiskovine za prireditev naroča klub v jednotni tiskarni. Letos je klub najel dvojan SNPJ za štiri prirede.

Ves prebiteit priredibor klub za gojitev svojih aktivnosti na kulturnem polju in v delavsko agitacijo. Podatki iz izdatkih za najemino dvorane je zbral Justin Zajec, tajnik kluba št. 1 JSZ.

Dvojna mera zagovornikov "reda in mira"

V vseh industrialnih konfliktih govore zagovorniki privatnih interesov o redi in miru, ki ga ogrožajo delavci. Ni je stavke, kjer bi kapitalistična propaganda ne kazala na delavce in jih dolžila kršenja zakonov. Ampak kadar ti zagovorniki organizirajo državne napade na delavce, kadar obrisajo s plinskim bombarami ali streljajo vanje in zbijajo na tla s količki, pravijo da počno to v korist reda in mira.

"Pravična" justica

V Lewistonu, Me., je bilo šest organizatorjev CIO, med njimi socialist Powers Hapgood, obojenih na šest mesecov zapora, ker so kršili "solidno prepoved", ki je bila izdajana proti stavkujočim čevljanskim delavcem.

Ravnateljev korporacij in drugih magnatov, ki se bore za privilegij izkoriscenja delavcev, ne pošlje v zapor noben sodnik. To je radi tega, ker bogata kontrolirajo tako zavojeno justice. To ne bo prenehalo, dokler si delavci ne osvojejo politične moči.

Fašisti in komunisti

V Zed. državah pišejo kapitalistični propagandisti zelo pogosto o komunistični nevarnosti. Ampak neki člankar češke Tribune ne soglaša z njimi. Pravi, da ima v tej dejeli fašizem veliko več pristašev in boljše financirano propagando, kakor pa komunizem. To je resnica. Ako odstavimo od komunističnega gibljiva tiste ljudi, ki jih kapitalistični kričači nalaže naščas pričevajo, da je njihovo "razsodisje" prišlo le do tega zaključka, da je oprlo novo pot k nadaljnemu preiskavam. Omenjeni odbor se ne ozira na politično ozadje in resničnost tega, da eni ali drugi strani: pronajti skuša le, če je Trockij res bil glavni krivec moskovske zavrote proti sovjetski vladi. Eden član odbora je resigniral kmalju po prihodu v Mehiko. Sovjetski poslanik v

VALERIJAN PDMOGYLNJ:

"MESTO"

ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

In je šel k Nadikji, čeprav si je ni želel. Toda, ker je nameraval priti k nji kakor zmagovalec, naj jo obiše tudi poraženec. Čakala ga je na ulici in ga je veselo pozdravila.

Karagnila je glavo od veselega trenotka in se je nasmejala. Stepan pa ji je hladno dejal:

— Zdravo, Nadika!

Odšla sta v Carski park. Nadika se je smejala, bila je vsa srečna, pripovedovala mu je o prvem dnevu rednega pouka na tehniki. On pa je stiskal zobe. Najbrže se je tudi v njegovi šoli pricel pouk! Pa naj se! Zaprl je vase ter mračno gledal v svet skozi rešetko, ki si jo je sam nadjal. Nadikin smeh ga je dražil, njena radost ga je živila. Kar odvratna mu je postala in to občutje mu je ta hip ugašalo.

— Kaj piše Semen? ga je vprašala, ker ni videla njegovega razpoloženja.

— Nič ne piše, je odgovoril.

Pa tudi zares ni vedel — saj pisma svojega vaškega tovariša niti prečital ni.

Nadika ga je začudeno pogledala.

— Kakšen pa si danes, Stepanko, ga je plaho nagovorila.

Ničesar ni rekel in tako sta molče prišla do vnožja Carskega parka. Ta molk je žalil dekle in obstala je močno zadržajoč solze.

— Domov pojdem, če me ne ljubiš...

Stepan pa je prijet za roko.

— Ljubim te. Pojdiva!

Cutil je svojo oblast nad dekletom in hotel je, da se mu pokori. Vse njegovo maščevalno razpoloženje se je zdaj zgnetilo nanjo in tudi udaril bi jo, če bi ne hotela iti.

Ko pa sta prišla na vrh se je z nizine dvignila v nebo plavičasta raketa in se v višini utrnila z zamolklim treskom. Zažigali so bengalični ogenj. Rdeče, rumene in plave rakte so švigate v višave, s svojimi blestečimi repi osvetljavale obzorne, pokale so in padače nazaj na zemljo v roju svojih lastnih isker.

Stepan je vzel iz žepa poslednjo cigaretino in jo prizgal.

— Vsi so bedaki! je mrko spregovoril.

Nadika je prvikrat v svojem življenju nadvečno opazovala to čudovito barvno igro ognjev in je pozabila na žalost svojega fanta.

— Kdo? ga je vprašala, ne da bi vedela za njegovo misel.

— Vsi, ki to gledajo!

— Saj midva tudi gledava, je plaho prisustvila vsa prestrašena od njegovega glasu.

— Mar misliš, da tebi na čast zažigajo? se je surovo nasmejal Stepan.

Vzdihnila je. Stepan pa se je obrnil s hrbotom proti raketam in odšel. Molče ga je dohajala in mu pogledala v obraz, ki je bil v plamenu cigarete hladen in top.

Čez nekaj hipov sta obstala v gošči, kjer se je končavala aleja. Od tu naprej je peljala k vodopadu le steza. V zraku je ležal duh po trohobni in vlažnosti kakor v duplini. Ko sta tako stala nad prepadom, ki je bil v temi bolj grozoten, sta zrla na ono stran v tem na velikanska drevesa in utorila sta v strahotnem molku. Tišina naokoli se je zatajevala kakor pred izbruhom orkana, šum mesta pa je hrmel semkaj kakor odmev oddaljene groma.

Cigaretu mu je ugasnila in ves nestrenjen je vrgel v prepad. Obrnil se je v dekletu, ki je vse razveseljeno začutilo njegov pogled.

— Stepanko, zakaj si tako hud? ga je vprašala, ko se je naslonila nanj.

Nenadoma pa jo je objel, prizel k sebi z neko razdivjano strastjo, z neko gorečo zlubo po maščevanju. In v tem silnem objemu je pozabilala Nadika vso njegovo prejšnjo hladno odsotnost. Prijela mu glavo z rokami, hotela ga je stisnilti k sebi in ga poljubiti. On pa jo je nemo dušil v svojem objemu. Uprla se je z rokami v njegova ramena, da bi ga odrinila od sebe, toda spustila je roke in je zaječala od bolečine, bliskovito se je zavredila, da jo upogiba, da ji kolena klecajo in zagledala je nad seboj zastrto progo neba. Zrušila se je na hrbet, zadrhtela je od ne-

nadnega dotika hladne trave na golih stegnih in obležala je vsa pridavljenja k zemlji od neme teže njegovega telesa.

Potem sta sedela na klopi nad reko, ki se je neslišno pretakala spodaj pod njima. Skozi oblake in listje dreves se je na zapadu prikazala sveta luna in risala po vodi hladne arabeske.

Stepana je mučila želja po tobaku in v pesti je trgal papirčke svojih lahkih cigaret.

— Zakaj molčiš? je vprašal Nadiko ter vrgel v zrak koščke papirja.

Otožno ga je pogledala ter padla z obrazenom na njegova kolena.

— Saj mi ljubiš —? je komaj slišno dahnila.

Stepan pa jo je vzdignil in posadil poleg sebe.

— Ljubim. Čemu sprašuješ?

Tedaj je glasno zajokala. Ihtela je in se dušila v svojih neugnanih solzah.

Stepan se je ozrl okoli sebe.

— Ne jokaj! je surove ukazal.

Nadika pa je jokala in v solzah je gubila zavest in voljo.

— Poslednjekrat ti rečem — prenehaj! je dejal še enkrat in jo stresel za roko.

Prenehala je, pa je spet zaječala od notranje sile, da je bil ves besen.

— Pa bom šel, če je tako! Vstal je. In ne nadoma je kriknil:

— Sama si kriva! Ti, ti si kriva!

In ves srdit jo je zapustil.

IX.

Ničesar se ni spremenoval v hiši št. 37 na Nižnjem Valu, četudi se je enemu prebivalcu sesula gora bolesti na njegovo dušo. Krave so bile očiščene, napojene in nakrmljene, vode je bilo v kuhinji na pretek za vsakoga, vse je pričalo o skrbnem redu, nikjer ni bilo opaziti nikakoršnih sprememb in če bi semkaj prišel kak izgubljen korak, bi bil bolj očit, kakor izgubljen mir našega Stepana.

Skrbni trgovalci se je založil za zimo s kūrivo. Zapoščeno dvorišče Gnidijev se je vzdržalo. Vozniki so se prerekali, kolesa so škrpala in klade bobnole. Prišli so kmetje, ki se ponujajo na vogalih ulic s svojimi sekirami, pilami in žagami. Vsaka takšna delovna enota je imela po dva odrasla korenjaka in po enega fantiča, ki je odnašal nasekanu drvo, kajti težjega dela po naredbi otroške zaščite ni smel izvrševati. Stepan jim je radevolj pomagal. Ves dan je vztrajno žagal in cepil ter je s takšno jezo udrihal po polenih, kakor da bi imel pred seboj prave sovražnike. Razposajeno je obračal težke hlove kakor veje, pogovarjal se je s kmeti o njih življenju, njihovih potrebah, o prosvetnih krožkih v njihovih vaseh. Ko pa so odšli se je zavedal svoje neiskrenosti in prav težko mu je legla laž na dušo. Že večkrat je bil opazil to spremembu, nasilno je odvračal misli iz te zagate, zdaj pa si ni mogel nic več prikrivati: vas se mu je odtujila. Obledela je v njegovih spominih, kakor obledi svetilka na dnevni svetlobi. Kljub temu pa je še vedno visela z vso težo nad njim kakor očitek, kakor strašilo.

Ko je zvezcer ves utrujen ležal na postelji, se je nenadoma spomnil na pismo, ki mu ga je po Nadikji poslal tovariš iz vasi. Se zdaj ga je prečital. Našel ga je v žepu vsega posvaljkanega, da je bilo zdaj kakor kakšno staro spričevalo. In tovarš je pisal: ... vsi mislimo, da si odšel le za trenutek in da se vsak čas povrne. Navadili so se nate. Delo zlagano napreduje, saj poznas naše ljudi! Dokler jih imaš na uzdi vožijo. Zdaj bodo tudi Aleksa Petroviča pozvali v okrožje. Čudo — vse, kar je dobrega, beži od nas. In če dobro premislis le nesreča obdrži ljudi na vasi. Tu sediš kot da bi bil zaklet. Kadar pa se kdo odpelje, tedaj zgrabi človeka, ki mora ostati, da bi se razjokal. Čas bo da bi se oženil, toda opustiš vse to, ker se ti še misliti ne ljubi. Pravši, da se boš za Božič povrnili in da se bova tedaj pogovorila. Jaz pa mislim, da te ne bo! Kaj pa si pustil tu — mar ženo, otroka Dolgčas je. Tam ima mnogo prijetnega dela, zanimivega in kmalu nas boš vse pozabil. Nove tovarise si boš našel. No, pa vsaj piši...!

(Dalje prihodnjič.)

"STAVKA" PRED RELIFNO POSTAO

Benjamin Palifero v Chicagu je pripeljal svoje pohištvo pred relifno urad in se s svojo družino nastanil pred njim. "To je naša sedeča stavka," je dejal. Zahteval je direkten relif, dočim mu je relifni urad ponujal delo. "Za delo nisem več zmožen," jih je odgovoril.

JAPONSKA ZRAČNA VOJNA FLOTA

Japonska se ponaša z aeroplani, o katerih pravijo, da lahko tekmujejo z vojnimi letali katerenkoli druge dežele. Par njenih nosilcev razdejanja in smrti je na tej sliki.

Izčrkpel zapisnika redne seje odborov JSZ dne 2. aprila 1937

Navzoči: od eksekutivne JSZ, Frank Alesh, D. J. Lotrich, Frank Udovich in Frank Zaitz. Peter Kokotovich in Geo. Maclach odstopna vsled dela izven Chicaga. Joško Owen za svojo odstopnost ni navedel vzroka.

Po mojem mnenju je stranka z zvišanjem asementa storila napako, ki ji bo v prizadevanjih za ohranitev starih članov in za pridobitev novih v veliki oviro. Ameriški delavci niso vajeni plačevati v političnih organizacijah, visoke članarine in je tudi zdaj ne bodo plačevati, ker jih je še za nizko težko pridobiti.

Soc. stranka je imela mesec februarja na podlagi razpečanih znamk 6,488 članov, isti mesec leta poprej pa 15,648 članov. Vsled razkola in drugih vzrokov je torej v teku leta nazadovala za 9,160 članov. Da li so zaključki izredne konvencije taki, da bodo nazadovanju storili konec in stranko spet spravili v tok napredovanja, bo pokazala bodočnost. Moje mnenje je, da vsled nekaterih svojih sklepov ta stranka ne bo mogla nikoli postati masna stranka. Za našo zvezco je torej še vedno v ospredju vprašanje, ali naj v tej negotovosti še vedno sledimo stranki na slepo, ali pa se opredelimo v svojih mejah za socialistično delo zgolj med našim ljudstvom, dokler se ameriške socialistične usmerjene struje same ne zedinijo za enotno politično in vzgojno socialistično delo. Prej ali slej bomo morali o tem vprašanju resno razpravljati.

Dopisi: Pogorelec in Zajec prečitata razna pisma, nanašača se na naše aktivnosti, ki so sprejeta na znanje. Razprave o njih so se udeležili Ločniškar, Justin Zajec, Frank Aleš, Garden in Chas. Pogorelec.

Na pismo iz urada Hrvatskih in Srbskih radniških klubov, v katerem nas pozivajo na prirejanje skupnih shodov v prid delavstva v Španiji, sklenjeno, da se jim pojashi, da mi že več mesecov delujemo v tej akciji, da smo pisma za pravljivo življenju, njihovih potrebah, o prosvetnih krožkih v njihovih vaseh. Ko pa so odšli se je zavedal svoje neiskrenosti in prav težko mu je legla laž na dušo. Že večkrat je bil opazil to spremembu, nasilno je odvračal misli iz te zagate, zdaj pa si ni mogel nic več prikrivati: vas se mu je odtujila. Obledela je v njegovih spominih, kakor obledi svetilka na dnevni svetlobi. Kljub temu pa je še vedno visela z vso težo nad njim kakor očitek, kakor strašilo.

Soc. stranka je imela mesec februarja na podlagi razpečanih znamk 6,488 članov, isti mesec leta poprej pa 15,648 članov. Da li so zaključki izredne konvencije taki, da bodo nazadovanju storili konec in stranko spet spravili v tok napredovanja, bo pokazala bodočnost. Moje mnenje je, da vsled nekaterih svojih sklepov ta stranka ne bo mogla nikoli postati masna stranka. Za našo zvezco je torej še vedno v ospredju vprašanje, ali naj v tej negotovosti še vedno sledimo stranki na slepo, ali pa se opredelimo v svojih mejah za socialistično delo zgolj med našim ljudstvom, dokler se ameriške socialistične usmerjene struje same ne zedinijo za enotno politično in vzgojno socialistično delo. Prej ali slej bomo morali o tem vprašanju resno razpravljati.

V današnji soc. stranki je JSZ edina pomembna narodnoščna federacija, kajti češka, italijanska in nekatere druge so majhne in izmed njih jih je le par, ki imajo res aktívne klube. V stranki so poleg naše še slednje federacije: češka, italijanska, litovska in poljska. Slednji dve poslujejo več ali manj samostojno, podpirata soc. stranko moralno, a znakom od nje v prvih dveh mesecih tega leta nista naročile.

V skladu z delavstvo v Španiji, ki se bori na strani svoje republikanske vlade, smo zbrali do datuma te seje \$1,551.90. Od te vseote je bilo poslano medradnjemu odboru v New York do zdaj \$1,455.47, stroški za poštnino in tiskovine ter pisma, ki smo jih poslali društvo raznih naših jednot in zvez, pa so znašali približno \$55. Vse razpošiljanje pism je bilo izvršeno brezplačno. Pri tem delu so nam pomagali ob večerih raznini sodržini in sodelovali. V tem skladu imamo sedaj še nekaj nad \$41, ki jih odpoljimo v nabranji namen v prihodnjih par dneh.

JSZ je imela v svoji blagajni dne 31. marca \$809.07. Proletarci dolgujemo za knjige, ki smo jih prejeli z Prosvetno matico, \$757.04.

Na podlagi nadaljnega poročila tajnika JSZ je sklenjeno, da se plačuje v Social Security sklad kakor določa zakon, to je, zveza svoj del in našečenec ali nameščenec svoj določen del.

Poročilo tajnika. — S. Chas. Pogorelec v svojem poročilu izjavlja, da je bila izredna konvencija soc. stranke tudi za našo federacijo velikega pomena. Asesment je konvencija zvišala, toda podrobnosti mi še niso znane. Mnenje konvencije je bilo, da se naj članarino zviša s 15c na 40c. V te vstopi je vključena tudi vstopa 15c, katero bo strankin urad vratil glasilu stranke, zato da bi ga prejemali vsi člani, 10c pa — ako sem si pravilno zapomnil, pa bi prejemali nazaj klub ali federacije. K temu je treba vpoštovati, da bodo tudi državne organizacije naložile posebno članarino, morda pa

zadružene države, ki ne razpolagajo niti s pol milijona obroženih vojakov. Rusija je na prvem mestu glede vojne pripravljenosti in Italija druga. Kitajska ni vredna, računa pa se, da ima nad milijon mož pod orožjem, ako pride do konflikta.

Vojške avtoritete v Washingtonu so izračunale, da militarične države lahko "čez noč" spravijo pod orožje veliko vojno mašino 55,000,000 mož. V tem pride v poštev 48 militaričnih držav, izmed katerih na zadnjem mestu so

PETINPEDESET MILIJONOV MOŽ POD O

MICHAEL ZOŠČENKO: PELAJEJA

Pelageja je bila nepismena damami in se meni, nepismeni ženska. Niti podpisati se ni znala.

Njen mož pa je bil sovjetski funkcionar. Čeprav je bil preprost človek, vaščan, po petih letih bivanja v mestu se je vsega navadol. In ni se znal samo podpisati, vrag vedi, kaj je še vse znalo.

In sila nerodno mu je bilo, ker je bila njegova žena nepismena.

"Pelagejuška, vsaj podpisati bi se naučila," ji je dostikrat dejal. "Saj ni dolg najin primik, vsega sta dva zloga — Kuč-kin, ti pa se tega ne znaš ... nič kaj všeč mi ni to, res ne..."

Pelageja pa je ob takih prilikah zamáhnila z roko in odgovorila:

"Čemu mi bo to, Ivan Nikolajevič. Počasi se staram in roka mi ne bi nič kaj hitro tekla po papirju. Zakaj naj bi se zdaj učila in se ubijala s tistimi neumnimi črkami? Naj se rajši pionirji učijo, jaz bom tudi brez tega lahko živel."

Pelaginja mož je bil silno zapolen in prav nič preveč časa mu ni ostajalo, da bi ga zapravljal s svojo ženo. Zmajal je z glavo — eh, Pelageja, Pelageja ... In umolknili.

Nekoč pa ji je vendarle prisnel knjižico.

"Glej, Polja," je dejal, "to je najnovješji abecednik — sačučitelj, sestavljen po zadnjih metodah. Sam ti bom pokazal, kako in kaj."

Pelageja se je tihom nasmehnila, vzelu abecednik in roka mi ne bi nič kaj hitro tekla po papirju. Zakaj naj bi se zdaj učila s tistimi neumnimi črkami? Naj se rajši pionirji učijo, jaz bom tudi brez tega lahko živel."

Pelaginja mož je bil silno zapolen in prav nič preveč časa mu ni ostajalo, da bi ga zapravljal s svojo ženo. Zmajal je z glavo — eh, Pelageja, Pelageja ... In umolknili.

Nekoč pa je prinesel Ivan Nikolajevič domov raztrgan suknjič, ki ga je bilo treba na rokavu zaštititi. Pelageja je sedla za mizo. Prijela je šivanje. Vtaknila je roko pod suknjič in tedaj je nekaj zašutelo.

"Je mar denar?" je pomisnila Pelageja.

Pogledala je in našla pismo, cist, snažen ovitek, na njem majhne črke, papir pa kakor bi dišal po parfumi in odekolon. Pelageja je zbolelo pri sreču.

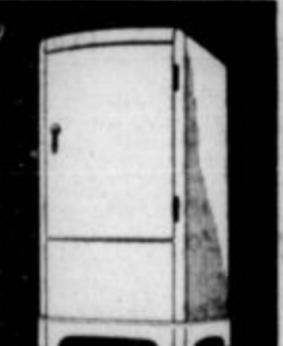
"Ali me mar Ivan Nikolajevič var?" je mislila. "Ali morda dopisuje z uglednimi!

"Spoštovani tovarš Kučkin!"

Pridite na veliko spomladansko razstavo

NOVII 1937

REFRIGERATORJEV

Oglejte si te tri dobro znan električne refrigeratore...

FRIGIDAIRE * GENERAL ELECTRIC WESTINGHOUSE

ter PLINSKI refrigerator za 1937...

THE SERVEL ELECTROLUX

Ne zamudite te spomladanske razstave novih refrigeratorjev modela 1937. Primerjajte jih z drugimi in si izberite tistega, ki vam bo najbolj ugajal, po kakovosti in ceni. Obiščite Public Service trgovine še DANES.

1. Frigidaire with the "Meter-Miser"
2. Westinghouse Kitchen-Proved Refrigerator
3. General Electric Triple-Trift Refrigerator
4. Electrolux, the Gas Refrigerator-Permanent Silence

Tudi drugi trgovci v vaši okolici imajo izložbi avtomatične refrigeratorje 1937 izdelka. Posetite njih, trgovine čimprej!

**PUBLIC SERVICE COMPANY
OF NORTHERN ILLINOIS**

Pošiljam vam oblubljeni abecednik. Menim, da bo vaša žena v dveh-treh mesecih kos vsem učenostim. Oblubite mi, priatelj, da boste v ta namen zastavili vse svoje sile. Dopoljite ji, pojasnite, kako odvrajeti, če je ženska nepismena.

Ravno zdaj, ob tej obletnici, bom likvidiral nepismenost po vsej republiki in z vsemi sredstvi, zato ne bi bilo lepo, če bi pri tem pozabili na svoje najbližje sorodnike.

Napravite to na vsak način, Ivan Nikolajevič.

S tovariškim pozdravom!
Marija Blohina.

Pelageja je pismo divakrat prečitala, bilo ji je za malo in je zahitela.

Ob 75-letnici napaken vlak

Herminie, Pa. — Predno vam pojasnim to zgodbico, hčem nekajko spregovoriti o "Majskem Glasu". Naročil sem ga sto izvodov. Par dni po prejeti pošiljatvi sem jih dobil še 150, in pa pojasnilo Chas. Pogorela, da mi jih je poslal še toliko, ker se nadeja, da jih bom razpečal slično število kar-kor lanskoto leto. Kar ustrašil sem se — ne zato, da bi ga ne morel razpečati, ampak časa nimam, kajti šest tednov bom zaposlen z barvanjem in popravljanjem doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "Majski Glas" poznejše leta. Saj ga bodo imeli ljudje čas čitati magari prihodnjo zimo in gradivo v njemu je večinoma stalne vrednosti. Saj je vreden kvodra vsak spis v "Majskem Glasu". Na primer satira Frank Tavčarja o svetovnem zboru živalstva, na katerem je bila gorila izvoljena predsednica v slovju doma. Well, Tone ne vrača rad knjig in revij. Mislim sem si, ako je bilo mogoče prodajati koledar 3 meseca po njegovem izdanju, čemu ne bi bilo mogoče prodajati tudi "

ANGELO CERVENIK:

"DVOJNIK"

ZGODBA VOJNEGA UJETNIKA

Nadaljevanje.)

— Nemogoče! Pomislite, avgusta bo že štiri leta!

— Če boste morali zgoraj preživeti zimo, bo preketo bridka! Poleg vseh drugih neprijetnosti vas bodo včasih obiskale tudi vojaške patrulje. Patrulje imajo ključ od koce. Sicer se redko zgodi, da zaidejo prav na vrh, zgori se pa vendarle. Še nevarnejši pa so vojaški ubežniki, ki stikajo za kruhom in drugimi življenjskimi potrebščinami. Moral bom ostati toliko časa v tej okolici, dokler ne bom srečal kakšne ubežniške skupine. Povedal jim bom, kdo ste in zakaj ste tu.

Stemnilo se je. Pot je postala vedno bolj zapuščena in vedno bolj strma. Berenini se je večkrat spodbudil. Oskrbnikov konjič pa je kar prvi stopal navreber. Poznal je dobro pot.

— Še dobro uro, pa bova na vrhu.

— Ali pridejo kdaj patrulje tudi ponoc?

— Skoraj izključno. Ponoči lahko brez skrbi spite. Kvečemu, če bi bilo kaj izrednega ter bi prišla na vrh kar stotinja. V tem primeru bi vas ubežniki, ki jih je vsepovsod dosti, obvestili.

— Prepričan sem, da me bodo iskali.

— ...pa ne našli, kakor doslej nikogar niso. Nemara bi katerega našli, če bi se res potrudili in pobrigali, če bi jim kaj bilo na tem. Pa jim ni. Vsačko gleda le, kako bi prisel do kruha. Še vsekdar, kadar so stikali po gozdu, so nam potreli po nekoliko zajcev. Glavno jim je, da pridejo do mesa. Tudi častniki so prava smetana tega soldaškega mleka. Zivijo tja v en dan. Vsako povelje izvršijo skrajno površno in brezbrizno. Takšna armada mora monarchijo pokopati. Popolnoma drugačni tiči pa so tam na oni strani meje. Čež mejo nikakor ne smete iti. Nedvomno bi vas prijeli ter izročili avstrijski vojaški oblasti.

— Gospod Schacher pa mi je vprav nasprotno svetoval, češ da ima v Spandenuau prav dobrega prijatelja, ki bi mu šel na roko.

— Gospod graščak je naven. Tisto prijateljstvo sega komaj do mej območja ponočne vinske družbe. Kadar pa gre za — domovino, ne pozna pruski plemič ne prijatelja, ne sorodnika, ne brata, ne očeta.

— Po vašem mnenju ne kaže, zatorej, pobrisati jo čez mejo.

— V Nemčijo nikakor ne. V tej razdrapani državi ste še vedno mnogo varnejši.

Uru je stopal tik po Novaku. Semrtja je zamoklo zarenčal.

— Zakaj renči?

— Zajec mu diši.

— Pa se ga ne loti?

— Ne sme.

ka začasna samota v gorah, nego večna samota onkraj groba.

Berenini se je zasmjal.

— Pogljetete, kakšna krásna past! Če pridejo proti vrhu z vseh strani, me zajamejo kakor srno. Na severozahodno stran ne smem bežati, tam je nemška meja. Ne vem, če je bila baš pametna misel, bežati v to past.

— Graščak ima malokdaj pametno misel, a tokrat jo je imel. Tukaj vas ne bo niti hudič ujet, če boste zadosti previdni in pametni.

— Kam bi jo vi pobrisali, če bi čutili lovce za petami

— Nikamor. Tu bi ostal. Vse naokrog je toliko skrovitico, da bi moral biti res na vso moč pretkan in izredno srečen, kadar bi vas hotel zajeti. Koliko vtotih dreves imate na vsakem koraku, koliko goščave! Skrijete se lahko v toliko in toliko vdolbin, skalnih razpoklin, naposed si lahko tudi sami napravite primerno skrovitico.

Preiščete ves teren. Časa boste imeli dovolj! Kdor vas bo hotel ujeti, bo moral šele teren preiskovati. Noč pa vam nudi nešteto možnosti pobega. Glavno je, da vas do noči ne najde. Poleg vseh drugih stvari, ki vam dobro kažejo, imate še psa, ki mu ni noben policijski pes kos.

Dopolne mu je Novak razkazal vso kočo. Uredil mu je vso zalogo hrane. Nasekal mu je tudi za dva, tri dneve drva. — Za zimo si morate napolnit vso drvarnico. Do dveh tretjin je že polna. Še eno tretjino, to je kakšnih pet, šest metrov morate se nažagati in nasekat. Vsak dan dvoje, troje hlodov, pa boste v enem mesecu imeli polno drvarnico.

Berenini se je kar oblečen zleknil na matrace.

— Pokrite se! Drugače vas bo kmalu streslo.

Novak ga je pokril. Uru je legel pred vrata. Konjič pa je udarjal s kopiti ob tla.

* * *

Berenini je zgodaj vstal. Konj se je mirno pasel okrog koče. Pes je nepremično sedel na soncu pred vratim ter gledal v dolino. Ob vsakem sumu, ki se je slišal iz hoste, je dvignil ušesa. Daleč naokrog so se videli samo vrhovi gričev, samo vrhovi visokih smrek. Nikjer nobene vasi, nobene koče, nobene hiše. Berenini svoj živ dan ni videl podobne pokrajinice.

Veverice — bilo jih je mnogo — so skakale z drevesa na drevo. Očvidno so se igrale, peganjale, vreščale.

Berenini je postal sam.

XIII.

Polkovnik Müller je pozval Vondrička.

— No, tele, ste si ohladili glavo?

Vondriček je molčal.

— Govorite vendar!

— Gospod polkovnik, mislim, da sem nekaj odkril.

— No?

— Zdaj sem zvedel, kdo je posredoval, da je dobila sestra Hela potni list za Švico.

— Saj to vemo.

— Vedeli smo samo napol.

Vedeli smo, da je dobila potni list po priporočilu lige za zaščito človeških pravic, nismo pa vedeli, kdo je bil tisti, ki se je pri Ligi zavezal zanj.

— Saj je stara članica Lige.

— Je že res, a aktivna ni nikdar bila ter ni sem mogel verjeti, da bi bila Liga res njo dolčila za zastopnico na tistem mednarodnem ženskem kongresu.

— No, pa ste zvedeli?

— Zvedel sem. Moj poklicni tovarški, ki še zdaj služuje na Dunaju, mi je pomagal. Njen pomagač je bil dr. Schacher, polkovni zdravnik in poslanec. Ko je pogbenil, Franceschini, je bil dr. Schacher s svojo družino v Trentu. Po vseh dosedanjih uspehih pozvedovanj moram sklepati, da se je ubežnik skrival v njegovih vili. Prvo sled sem, zatorej, našel.

— To je bore malo...

— Upam, da mi bo uspelo poizvedeti, kje se ubežnik skriva.

Trdo delo bo, slutim pa, da ne brezuspešno.

— Kaj nameravate zdaj storiti?

— Nameravam iti na Dunaj ter nadzorovati nekaj dni vso dr. Schacherjevo korespondenco.

— Dajem vam svoj blagovol in toliko dopusta, kolikor ga rabite.

(Dalje prihodnjič.)

ka začasna samota v gorah, nego večna samota onkraj groba.

Berenini se je zasmjal.

— Pogljetete, kakšna krásna past! Če pridejo proti vrhu z vseh strani, me zajamejo kakor srno. Na severozahodno stran ne smem bežati, tam je nemška meja. Ne vem, če je bila baš pametna misel, bežati v to past.

— Graščak ima malokdaj pametno misel, a tokrat jo je imel. Tukaj vas ne bo niti hudič ujet, če boste zadosti previdni in pametni.

— Kam bi jo vi pobrisali, če bi čutili lovce za petami

— Nikamor. Tu bi ostal. Vse naokrog je toliko skrovitico, da bi moral biti res na vso moč pretkan in izredno srečen, kadar bi vas hotel zajeti. Koliko vtotih dreves imate na vsakem koraku, koliko goščave! Skrijete se lahko v toliko in toliko vdolbin, skalnih razpoklin, naposed si lahko tudi sami napravite primerno skrovitico.

Preiščete ves teren. Časa boste imeli dovolj! Kdor vas bo hotel ujeti, bo moral šele teren preiskovati. Noč pa vam nudi nešteto možnosti pobega. Glavno je, da vas do noči ne najde. Poleg vseh drugih stvari, ki vam dobro kažejo, imate še psa, ki mu ni noben policijski pes kos.

Bil je že skrajni čas, zakaj noge so postajale uporne.

Novak je odklenil vrata, oba sta stopila v kočo. Novak je pričkal svetilko.

Berenini se je kar oblečen zleknil na matrace.

— Pokrite se! Drugače vas bo kmalu streslo.

Novak ga je pokril. Uru je legel pred vrata. Konjič pa je udarjal s kopiti ob tla.

* * *

Berenini je zgodaj vstal. Konj se je mirno pasel okrog koče. Pes je nepremično sedel na soncu pred vratim ter gledal v dolino. Ob vsakem sumu, ki se je slišal iz hoste, je dvignil ušesa. Daleč naokrog so se videli samo vrhovi gričev, samo vrhovi visokih smrek. Nikjer nobene vasi, nobene koče, nobene hiše. Berenini svoj živ dan ni videl podobne pokrajinice.

Veverice — bilo jih je mnogo — so skakale z drevesa na drevo. Očvidno so se igrale, peganjale, vreščale.

Berenini je postal sam.

XIII.

Polkovnik Müller je pozval Vondrička.

— No, tele, ste si ohladili glavo?

Vondriček je molčal.

— Govorite vendar!

— Gospod polkovnik, mislim, da sem nekaj odkril.

— No?

— Zdaj sem zvedel, kdo je posredoval, da je dobila sestra Hela potni list za Švico.

— Saj to vemo.

— Vedeli smo samo napol.

Vedeli smo, da je dobila potni list po priporočilu lige za zaščito človeških pravic, nismo pa vedeli, kdo je bil tisti, ki se je pri Ligi zavezal zanj.

— Saj je stara članica Lige.

— Je že res, a aktivna ni nikdar bila ter ni sem mogel verjeti, da bi bila Liga res njo dolčila za zastopnico na tistem mednarodnem ženskem kongresu.

— No, pa ste zvedeli?

— Zvedel sem. Moj poklicni tovarški, ki še zdaj služuje na Dunaju, mi je pomagal. Njen pomagač je bil dr. Schacher, polkovni zdravnik in poslanec. Ko je pogbenil, Franceschini, je bil dr. Schacher s svojo družino v Trentu. Po vseh dosedanjih uspehih pozvedovanj moram sklepati, da se je ubežnik skrival v njegovih vili. Prvo sled sem, zatorej, našel.

— To je bore malo...

— Upam, da mi bo uspelo poizvedeti, kje se ubežnik skriva.

Trdo delo bo, slutim pa, da ne brezuspešno.

— Kaj nameravate zdaj storiti?

— Nameravam iti na Dunaj ter nadzorovati nekaj dni vso dr. Schacherjevo korespondenco.

— Dajem vam svoj blagovol in toliko dopusta, kolikor ga rabite.

(Dalje prihodnjič.)

ka začasna samota v gorah, nego večna samota onkraj groba.

Berenini se je zasmjal.

— Pogljetete, kakšna krásna past! Če pridejo proti vrhu z vseh strani, me zajamejo kakor srno. Na severozahodno stran ne smem bežati, tam je nemška meja. Ne vem, če je bila baš pametna misel, bežati v to past.

— Graščak ima malokdaj pametno misel, a tokrat jo je imel. Tukaj vas ne bo niti hudič ujet, če boste zadosti previdni in pametni.

— Kam bi jo vi pobrisali, če bi čutili lovce za petami

— Nikamor. Tu bi ostal. Vse naokrog je toliko skrovitico, da bi moral biti res na vso moč pretkan in izredno srečen, kadar bi vas hotel zajeti. Koliko vtotih dreves imate na vsakem koraku, koliko goščave! Skrijete se lahko v toliko in toliko vdolbin, skalnih razpoklin, naposed si lahko tudi sami napravite primerno skrovitico.

Preiščete ves teren. Časa boste imeli dovolj! Kdor vas bo hotel ujeti, bo moral šele teren preiskovati. Noč pa vam nudi nešteto možnosti pobega. Glavno je, da vas do noči ne najde. Poleg vseh drugih stvari, ki vam dobro kažejo, imate še psa, ki mu ni noben policijski pes kos.

Bil je že skrajni čas, zakaj noge so postajale uporne.

Novak je odklenil vrata, oba sta stopila v kočo. Novak je pričkal svetilko.

Berenini se je kar oblečen zleknil na matrace.

— Pokrite se! Drugače vas bo kmalu streslo.

Novak ga je pokril. Uru je legel pred vrata. Konjič pa je udarjal s kopiti ob tla.

* * *

Berenini je zgodaj vstal. Konj se je mirno pasel okrog koče. Pes je nepremično sedel na soncu pred vratim ter gledal v dolino. Ob vsakem sumu, ki se je slišal iz hoste, je dvignil ušesa. Daleč naokrog so se videli samo vrhovi gričev, samo vrhovi visokih smrek. Nikjer nobene vasi, nobene koče, nobene hiše. Berenini svoj živ dan ni videl podobne pokrajinice.

Veverice — bilo jih je mnogo — so skakale z drevesa na drevo. Očvidno so se igrale, peganjale, vreščale.

Berenini je postal sam.

XIII.

Polkovnik Müller je pozval Vondrička.

— No, tele, ste si ohladili glavo?

Vondriček je molčal.

— Govorite vendar!

— Gospod polkovnik, mislim, da sem nekaj odkril.

— No?

What Is The Working Class?

Unorganized, acting only to carry out the will of others, it has been nothing—a plaything at best for politicians—a cow to be milked—the last interest ever to be considered.

Yet, it has done all the work of the world—laid the railroads, built the homes and factories, manned the ships, dug the ore, grown the food, girdled the globe with copper cables, kept life humming.

The working class does all the same things necessary for the continuous life of society. It is society. The "ladies and gentlemen" who are not of the working class are a useless excrescence on the body social.

This so-called upper strata that masquerades as "society" is not only a useless growth, but a viciously malignant one. The insane acts of war and waste and destruction committed by the working class are done to carry out the will of this parasitic growth. This parasitic growth must be cut off, or it will destroy society.

Misorganized, acting only for a section of its members here and there, the working class can at best only make society and itself aware of its importance, by ceasing for a while to perform some of its functions. Our men and women go back after their strikes, with some few gains won, with some new sense of power and self-respect, to carry out once more the will of those who rule and rob us, who waste the great heritage of our natural resources, who plot to set us at each other's throat in some great world war.

Organized as One Big Union of the Working Class, we can act as a class for ourselves, carry out our own organized will, establish our own planned economy of abundance, and by making our own class the great constructive force in the world, banish fear and worry and want forever from the life of man.

"It is the historic mission of the working class to do away with capitalism."

Are you with us?

SOCIALISTS SUPPORT AFL EFFORTS TOWARD INDUSTRIAL UNIONISM

Socialists are being warned by the national executive committee of the Socialist party against promoting to \$3 billion dollars, as urged in a bill dual unionism in fields where the American Federation of Labor is effectively organizing.

This was revealed by Max Raskin, Wisconsin member, on his return from the committee's quarterly sessions in Philadelphia.

Praise was given by the committee to the CIO drive for industrial unionism, but at the same time, Raskin said, committee members censured CIO leadership in states where "raids" are being made in crafts in which the AFL has established itself.

Agree on Wisconsin

"Committee members expressed agreement that Wisconsin is one of the few states in which the AFL has organized many plants on an industrial union basis," Raskin said.

"In most other states, the AFL has been lethargic in this respect. The Wisconsin State Federation of Labor, the committee declared, has on the contrary been active in promoting industrial unionism."

Raskin explained that the committee took the view that the CIO should campaign primarily in those fields that have either been untouched by the AFL, or in which the AFL has been unsuccessful in organizing.

Endorse Alliances Drive

The committee also voted endorsement of the national drive of the Workers' Alliance for an increase of the WPA and relief appropriation.

HELP TO DEFEAT THIS VICTIOUS BILL

Labor organizations and officials all over the country are bombarding legislators at Washington with letters and telegrams demanding that the Sheppard-Hill bill to "take the profit out of war," but would actually provide for a Fascistic dictatorship, destroy the effectiveness of unions and enslave the workers, be defeated.

The warmongers favor the bill because they are a long way from being convinced that their profiteering would be destroyed.

Cleveland Citizen.

William Cullen Bryant:

The Antiquity of Freedom

O Freedom! Thou art not, as poets dream,
A fair young girl with light and delicate limbs,
And wavy tresses gushing from the cap
With which the Roman master crowned his slave
When he took off the gyves. A bearded man,
Armed to the teeth, art thou; one mailed hand
Grasps the broad shield, and one the sword; thy brow
Glorious in beauty though it be, is scarred
With tokens of old war; the massive limbs
Are strong with struggling. Power at thee has launched
His bolts, and with his lightnings smitten thee;
They could not quench the life thou hast from heaven.
Merciless power has dug thy dungeon deep,
And his smart armorers, by a dozen fires
Have forged thy chain; yet, while he deems thee bound
The links are shivered, and the prison walls
Fall outward; terribly thou springest forth,
As springs the flame above a burning pile,
And shoutest to the nations, who return
Thy shoutings, while the pale oppressor flies.

JSF SYMPOSIUM IN CLEVELAND

English Section of Branch 27, JSF, will sponsor a symposium on Monday, May 24th. The affair will be held in Room 1, Slovene National Home, at 8:00 p.m.

"Youth—Its Future" has been chosen as the subject for discussion. This is a topic that can never be overdiscussed—this is a problem that is foremost in the minds of many—this is the reason youth groups (such as, the Red Falcons, American Youth Congress, Boy and Girl Scouts, Camp Fire Girls, etc.) have been organized. The fact that the youth of today shall be in the forefront on the fraternal, labor, political and religious fields in the future, should be inducement enough for a large turnout at a forum of this nature. The old must make way for the young—it is an inexorable law of nature. When the time comes, will youth be prepared to step into the shoes of its predecessors—how will it act—which way will it go?

These and other questions will be discussed. If youth and its future means anything to you (and it should) be sure to attend this symposium.

Max Kumar, of Universal, Pa.; Donald J. Lotrich, of Chicago; Louis Jartz and John Lokar have accepted to speak. Walter Wesley, active member of English Section will preside as chairman.—Betty Jartz.

BILBAO

The loyalists at Bilbao are making a heroic defense. May they turn the tide, as was done at Madrid. Bilbao is a Catholic stronghold and the Catholics there are loyalists. In any place where the church is loyal to the people, it has nothing to fear from them when they come into power. But it has extermination to fear at the hands of Fascism, which is dictatorial rule, not the rule of the people.

J. S. F. Conference in Blaine, Ohio

The JSF Conference scheduled for Bridgeport, Ohio, has been changed at the last meeting of Branch No. 11, to Blaine, Ohio. This will be on May 30, at the SNPJ Lodge No. 233 Hall, beginning at 10 a.m.

Accompanied by cartoons.

As for the press in general, of the 1936 publications, 1,974 were issued by plants and factories; 2,342 by state farms and machine-tractor stations; 239 by universities. They appear in sixty-nine languages. There are more than 150 languages in Russia now, of which about eighty-eight have accepted alphabets. Of these many have been formed only in recent years, mostly on a Latin basis. Last year, 2,965 papers were published in languages other than Russian.

About half of our order of Upton Sinclair's latest book, NO PASARAN! (They Shall Not Pass) has already been sold. Have you ordered

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

John Rak of Johnstown, Pa., is already at work on his third order of the May Herald. John Matekovich of Gowanda, N. Y. writes that he got rid of his first order in about two hours time and asks for ten more copies. A telegram from Frank Petava asks for 25 more copies.

Favorable reports are coming in from most every section to which the Herald has been shipped. We still have quite a number of copies on hand every last one of which should be put into the hands of readers. The material in this year's issue is too good to be left laying around on our shelves. Push the sale of the copies you have on hand and don't be bashful about ordering more.

The Falcon group is one of the most promising sections of Branch No. 1, JSF, and should therefore receive as much attention as we can possibly give it. In the Falcon class our youngsters are receiving a fine training and will later transfer into the Social Study Club and into the branch proper as seasoned veterans. Under their present instructor, Ann Beniger, they are getting an education that no bourgeoisie-trained teacher could give them and are very much interested in their class which is held every Saturday morning at the Slovene Labor Center. There are still a large number of children whose parents are members of Branch No. 1, and who live close enough to the Center to be able to attend the classes.

Coming into contact with the YPSL members in Chicago, with CIO and A. F. of L. organizers and also among the Communists we find that they have a warm feeling towards the SNPJ and the principles on which it is organized, its members and the work they are carrying on in the JSF and the Socialist Party of America. The present industrial upheaval has effected many of the SNPJ members in shops and plants where they are employed. Many of them were able to be of great help to the cause of unionism when their plants went on strike because they have been educated to the point of knowing what the class struggle in America is today.

Many of them learned darn fast when they came into contact with cops and company tugs. They soon found out who the cops are hired to serve.

The principles on which the SNPJ is organized have served it and served it well during the life of the organization. The proof is there so don't let anyone change your opinions with their scheme of undermining the principles on which the organization is based.

About half of our order of Upton Sinclair's latest book, NO PASARAN! (They Shall Not Pass) has already been sold. Have you ordered

SCHOOL'S OUT!

GROWTH OF THE C. I. O.

A Little Over a Year in Existence Seems to have the Key to Success

The C. I. O. Is Coming of Age

In the world of labor organization,

the present is a period of turmoil

and great growth. C. I. O. head-

quarters in Washington and in all

the different regions, cities, and in-

dustries are a melting pot into which

problems of all kinds are daily

and hourly thrown.

At these centers, the tumultuous

and exuberant demands of hundreds

of thousands who never before knew

what a union was, jostle together

and compel attention.

Out of this turmoil of growth, and

often confusion, out of this melting

pot of widely-varying demands,

there is now beginning to emerge

the firm metal of a new and greater

labor movement.

The C.I.O., born a little more

than a year ago as an idea,

a committee and a cause, is now going

through a period of transition.

Questions of dues, charters, regional re-

presentatives, industrial councils,

and organizational form generally,

are the outward and technical signs

of C.I.O.'s coming of age.

Growth Rather Than Change

Has the general policy of the C.

I.O. changed in this period?

Originally the C.I.O. confined its

organizing activities to one or two of

the mass-production industries, such

as steel, automobiles, and rubber.

Now it is not only concentrating on

such industries as textiles and oils,

but it is also opening its doors wide

to all other unorganized workers

who desire the benefits of industrial

organization.

Originally, the C.I.O. declared its

purpose to be the organization of

the unorganized into the A. F. of L.

This purpose was rudely frustrated

by the suspension of the unions

which made the attempt. Now the

C.I.O., at long last, has been forced

to the building of the new movement

outside the structure of the old.

Yet these developments do not

mean that there has been a change

in the basic principles and policy of

the C.I.O.

The purpose—and the practice

still remains the building of labor orga-

nization where none existed be-

fore, not the invasion of organiz-

ed fields. The results are still the

strengthening of labor's hand.

Solidarity Vs. Scaberry

Tworecent incidents illustrate the

faithfulness of the C.I.O. to its origi-

nal purpose of organizing the un-

organized, and not disrupting exist-

ing unions.

The first is the C.I.O. reputa-

tion of unauthorized attempts to inject

it into the organized building indus-

try in New York City.

The second is the solidarity ex-

pressed by Director Brophy, and de-

mistrated by C.I.O. representatives

in Los Angeles, with the striking

motion picture crafts, although they

are not part of the C.I.O.

By L. C.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Masses of people thronged to Eng-
land to witness the spectacle clowning
of the ages, the crowning of a
king. In the very front lines along
the route of the procession were
hordes of working-class women, wait-
ing, staring, peering for one glance
at a couple who have no more reason
to be king and queen than have
the guerillas. Its ritual the people want.
It is fake ceremonies they crave for.
It is pomp and splendor, costly gar-
ments